

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

2 juni 2008

VOORSTEL VAN RESOLUTIE
betreffende Tibet en de organisatie van de
Olympische Zomerspelen 2008

VOORSTEL VAN RESOLUTIE
tot het voeren van een onafhankelijk internationaal VN-onderzoek naar aanleiding van de
zware repressie tegen Tibetanen

VOORSTEL VAN RESOLUTIE
betreffende de mensenrechtensituatie
in China naar aanleiding van
de Olympische Spelen

VOORSTEL VAN RESOLUTIE
betreffende China en de Olympische
Zomerspelen van Peking 2008

VOORSTEL VAN RESOLUTIE
betreffende de schendingen van
de mensenrechten in China naar aanleiding
van de Olympische Spelen van 2008
in Peking

VOORSTEL VAN RESOLUTIE
over de kwestie Tibet

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR
DE BUITENLANDSE BETREKKINGEN
UITGEBRACHT DOOR
DE HEER Georges DALLEMAGNE

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

2 juin 2008

PROPOSITION DE RÉSOLUTION
relative au Tibet et à l'organisation des Jeux
Olympiques d'été 2008

PROPOSITION DE RÉSOLUTION
relative à l'organisation d'une enquête
internationale indépendante de l'ONU sur
la répression féroce à l'encontre des Tibétains

PROPOSITION DE RÉSOLUTION
relative à la situation des droits de l'homme
en Chine à l'occasion des Jeux olympiques

PROPOSITION DE RÉSOLUTION
relative à la Chine et aux Jeux Olympiques
d'été de Pékin 2008

PROPOSITION DE RÉSOLUTION
relative aux violations des droits de
l'homme en Chine dans la perspective
des Jeux olympiques de Pékin en 2008

PROPOSITION DE RÉSOLUTION
sur la question du Tibet

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION DES RELATIONS
EXTÉRIEURES
PAR
M. Georges DALLEMAGNE

Samenstelling van de commissie op datum van indiening van het verslag /
Composition de la commission à la date de dépôt du rapport
Voorzitter/Président: Hilde Vautmans

A. Vaste leden/Titulaires:

CD&V-NV-A	Bart De Wever, Roel Deseyn, Nathalie Muylle, Herman Van Rompu
MR	Xavier Baeselen, François-Xavier de Donnea, Daniel Ducarme
PS	André Flahaut, Patrick Moriau
Open Vld	Herman De Croo, Hilde Vautmans
VB	Alexandra Colen, Francis Van den Eynde
sp.a-spirit	Bruno Tuybens, Dirk Van der Maele
Ecolo-Groen!	Wouter De Vriendt
cdH	Georges Dallermagne

B. Plaatsvervangers/ Suppléants:

Luc Goutry, Jan Jambon, Gerald Kindermans, Stefaan Vercamer, Hilâ Yalçin
François Bellot, Corinne De Permentier, Pierre-Yves Jeholet, Olivier Maingain
Guy Coëme, Jean Cornil, Yvan Mayeur
Katia della Faille de Leverghem, Willem-Frederik Schiltz, Geert Versnick
Rita De Bont, Peter Logghe, Bruno Valkeniers
Hans Bonte, Maya Detiège, N.
Meyrem Almaci, Juliette Boulet
Christian Brotcorne, Brigitte Wiaux

<i>cdH</i>	:	centre démocrate Humaniste
<i>CD&V – N-VA</i>	:	Christen-Democratisch en Vlaams/Nieuw-Vlaamse Alliantie
<i>Ecolo-Groen!</i>	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
<i>FN</i>	:	Front National
<i>LDD</i>	:	Lijst Dedecker
<i>MR</i>	:	Mouvement Réformateur
<i>Open Vld</i>	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
<i>PS</i>	:	Parti Socialiste
<i>sp.a+VI.Pro</i>	:	Socialistische partij anders + VlaamsProgressieve
<i>VB</i>	:	Vlaams Belang
<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties :</i>		
DOC 52 0000/000 :	Parlementair document van de 52 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer	DOC 52 0000/000 : Document parlementaire de la 52 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA :	Schriftelijke Vragen en Antwoorden	QRVA : Questions et Réponses écrites
CRIV :	Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)	CRIV : Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)
CRABV :	Beknopt Verslag (blauwe kaft)	CRABV : Compte Rendu Analytique (couverture bleue)
CRIV :	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)	CRIV : Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)
PLEN :	Plenum	PLEN : Séance plénière
COM :	Commissievergadering	COM : Réunion de commission
MOT :	moties tot besluit van interpellaties (beige kleurig papier)	MOT : Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>	<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>
<i>Bestellingen :</i> Natieplein 2 1008 Brussel Tel. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.deKamer.be <i>e-mail : publications@deKamer.be</i>	<i>Commandes :</i> Place de la Nation 2 1008 Bruxelles Tél. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.laChambre.be <i>e-mail : publications@laChambre.be</i>

INHOUD

I.	Procedure	4
II.	Inleidende uiteenzetting van de heer Xavier Baeselen, hoofdindiener van het voorstel van resolutie DOC 52 1047/001	6
III.	Algemene besprekking	6
IV.	Besprekking van de subamendementen en stemmingen	13

SOMMAIRE

I.	Procédure	4
II.	Exposé introductif de M. Xavier Baeselen, auteur principal de la proposition de résolution DOC 52 1047/001	6
III.	Discussion générale	6
IV.	Discussion des sous-amendements et votes	13

Voorgaande documenten:

Doc 52 1047/ (2007/2008):

- 001: Voorstel van resolutie van de heer Baeselen en mevrouw Vautmans
c.s.
002: tot 005: Amendementen.

Zie ook :

- 007: Tekst aangenomen door de commissie.

Doc 52 1020/ (2007/2008):

- 001: Voorstel van resolutie van de heren Annemans en Van den Eynde.

Doc 52 1051/ (2007/2008):

- 001: Voorstel van resolutie van de heer Tuybens.

Doc 52 0367/ (2007/2008):

- 001: Voorstel van resolutie van de heer De Vriendt, mevrouw Boulet en de
heren Van Hecke en Gilkinet.

Doc 52 0607/ (2007/2008):

- 001: Voorstel van resolutie van de heren Annemans, Goyvaerts, Schoofs en
Van den Eynde en mevrouw Colen.

Doc 52 0356/ (2007/2008):

- 001: Voorstel van resolutie van de heren Annemans, Goyvaerts, Schoofs en
Van den Eynde en mevrouw Colen.

Documents précédents:

Doc 52 1047/ (2007/2008):

- 001: Proposition de résolution de M. Baeselen et Mme Vautmans et
consorts.
002 à 005: Amendements.

Voir aussi :

- 007: Texte adopté par la commission.

Doc 52 1020/ (2007/2008):

- 001: Proposition de résolution de MM. Annemans et Van den Eynde.

Doc 52 1051/ (2007/2008):

- 001: Proposition de résolution de M. Tuybens.

Doc 52 0367/ (2007/2008):

- 001: Proposition de résolution de M. De Vriendt, Mme Boulet et MM. Van
Hecke et Gilkinet.

Doc 52 0607/ (2007/2008):

- 001: Proposition de résolution de MM. Annemans, Goyvaerts, Schoofs et
Van den Eynde et Mme Colen.

Doc 52 0356/ (2007/2008):

- 001: Proposition de résolution de MM. Annemans, Goyvaerts, Schoofs et
Van den Eynde et Mme Colen.

DAMES EN HEREN,

I. — PROCEDURE

Tijdens haar plenaire vergadering van 10 april 2008 heeft de Kamer de spoedbehandeling toegestaan voor voorstel van resolutie nr. 52 1047/001 betreffende Tibet en de organisatie van de Olympische Zomerspelen 2008), ingediend door de heer Xavier Baeselen en mevrouw Hilde Vautmans c.s.

Aan dat voorstel van resolutie werden andere voorstellen over hetzelfde thema toegevoegd, met als gevolg dat de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen zes verschillende teksten te bespreken kreeg.

Derhalve heeft ze haar eerste vergadering, die werd gehouden op 16 april 2008, gewijd aan een debat over de te volgen methode. Het resultaat daarvan was dat de teksten en de erop ingediende amendementen werden toevertrouwd aan een werkgroep, die de opdracht kreeg een gemeenschappelijke tekst voor te stellen.

Die werkgroep heeft op zijn beurt vergaderd op 28 april en 5 mei, onder het voorzitterschap van de heer François-Xavier de Donneia.

Op grond van de vergaderingen van de werkgroep hebben de heer Xavier Baeselen (MR), mevrouw Hilde Vautmans (Open Vld), de heer André Flahaut (PS), mevrouw Nathalie Muylle (CD&V – N-VA) en de heer Georges Dallemande (cdH) een amendement (nr. 57 van de heer Baeselen c.s. (DOC 52 1047/003)) ingediend op voorstel DOC 52 1047/001, teneinde alle consideransen en verzoeken aan de regering te vervangen.

De commissie heeft die tekst als uitgangspunt genomen bij het voortzetten van haar werkzaamheden op 21 en 28 mei 2008.

Voor de volledigheid zij erop gewezen dat de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen op 19 maart jongstleden samen met de equivalent Senaatscommissie een onderhoud heeft gehad met de minister van Buitenlandse Zaken aangaande de toestand in Tibet en de mensenrechten in China (zie CRIV/CRABV 52 COM 149).

Naar aanleiding van die gedachtwisseling is eveneens een hoorzitting gehouden met de heer Guido De Bondt, secretaris-generaal van het BIOC.

Op 16 april 2008 hebben de beide commissies bovenbieden twee vergaderingen aan hetzelfde thema gewijd. Tijdens die vergaderingen werden hoorzittingen

MESDAMES, MESSIEURS,

I.— PROCÉDURE

En sa séance plénière du 10 avril 2008, la Chambre a adopté l'urgence pour la proposition de résolution n° 1047/1 relative au Tibet et à l'organisation des Jeux Olympiques d'été 2008 de M. Xavier Baeselen, Mme Hilde Vautmans et consorts.

D'autres propositions traitant du même objet ayant été jointes à ce texte, la commission des Relations extérieures s'est vu renvoyer six textes différents.

Elle a dès lors consacré sa première réunion, le 16 avril 2008, à un débat de méthodologie, qui a débouché sur le renvoi de ces textes et des amendements s'y rapportant à un groupe de travail chargé de proposer un texte commun.

Ce groupe de travail s'est à son tour réuni le 28 avril et le 5 mai suivant, sous la présidence de M. François-Xavier de Donneia.

A la suite de ces réunions en groupe de travail, M. Xavier Baeselen (MR), Mme Hilde Vautmans (Open Vld), M. André Flahaut (PS), Mme Nathalie Muylle (CD&V-N-VA) et M. Georges Dallemande (cdH) ont proposé un amendement à la proposition DOC 52 1047/001 (amendement n° 57 de M. Baeselen et consorts – DOC 52 1047/003) visant à remplacer l'ensemble des considérants et des demandes adressées au gouvernement.

Ce texte a été pris comme texte de base par la commission pour la poursuite de ses travaux, les 21 et 28 mai 2008.

Pour être complet, il faut noter que le 19 mars précédent, la commission des Relations extérieures avait eu, avec la commission homologue du Sénat, un échange de vues avec le ministre des Affaires étrangères sur le thème de la situation au Tibet et des droits de l'homme en Chine (voir CRIV/CRABV 52 COM 149).

M. Guido De Bondt, secrétaire général du COIB, avait également été entendu à l'occasion de cet échange de vues.

Le 16 avril suivant, les deux commissions avaient en outre consacré deux réunions à des auditions relatives au même thème. Elles avaient alors entendu Mme

gehouden met mevrouw Zhang Qiyue, de ambassadrice van de Volksrepubliek China in België, en met drie vertegenwoordigers van Amnesty International (zie het verslag uitgebracht door de heren Bruno Tuybens en Pol Van Den Driessche – DOC 52 1165/001).

Op 28 mei 2008 tot slot heeft de minister van Buitenlandse Zaken voor de beide commissies verslag uitgebracht van zijn reis naar de Volksrepubliek China (zie CRIV/CRABV 52 COM 230).

*

Tijdens haar vergadering van 16 april, en na een eerste debat met interventies van de heren Francis Van den Eynde (VB), Xavier Baeselen (MR), Bruno Tuybens (sp.a+VL.Pro), Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen!), André Flahaut (PS), Jean-Marie Dedecker (LDD) en Denis Ducarme (MR), heeft de commissie met 9 stemmen en 3 onthoudingen beslist voorstel nr. 52 1047/001 van de heer Baeselen en mevrouw Vautmans c.s. als uitgangspunt te nemen voor haar werkzaamheden.

De heer Xavier Baeselen (MR), hoofdindienier van dat voorstel van resolutie, heeft daarop de belangrijkste vragen geresumeerd die de indieners van die tekst (DOC 52 1047/001) tot de regering richten.

Vervolgens werden op voorstel DOC 52 1047/001 amendementen ingediend: de amendementen nrs. 1 tot 3 van de heer Ducarme, mevrouw Hilde Vautmans, de heer Herman De Croo, de heer Xavier Baeselen, de heer André Flahaut en de heer Georges Dallemagne, de amendementen nrs. 4 tot 15 van de heer Wouter De Vriendt c.s., de amendementen nrs. 16 tot 54 van de heer Francis Van den Eynde c.s., de amendementen nrs. 55 en 56 van de heren Bruno Tuybens en Jean-Marie Dedecker (zie DOC 52 1047/002).

De bespreking ging vooral over de te volgen methode, met als resultaat dat al die teksten naar bovenvermelde werkgroep werden doorverwezen.

*

Tijdens haar vergadering van 21 mei 2008 heeft de commissie kennis genomen van de door de werkgroep opgestelde tekst (amendement nr. 57 van de heer Xavier Baeselen c.s. – DOC 52 1047/003).

Wel werd voorgesteld de bespreking van de tekst uit te stellen tot de minister van Buitenlandse Zaken, die toen net in China was, terug in het land zou zijn, opdat hij over die reis verslag zou kunnen uitbrengen (voorstel van de heer Herman De Croo (Open Vld)), alsook om respect te betonen voor de rouwperiode die

Zhang Qiyue, ambassadrice de la République populaire de Chine, et trois représentants d'Amnesty International (voir le rapport de MM. Bruno Tuybens et Pol Van Den Driessche – DOC 52 1165/001).

Enfin, le 28 mai 2008, elles ont entendu le ministre des Affaires étrangères faire rapport sur sa mission en République populaire de Chine (voir CRIV/CRABV 52 COM 230).

*

Lors de la réunion du 16 avril, après un débat initial dans lequel sont intervenus MM. Francis Van den Eynde (VB), Xavier Baeselen (MR), Bruno Tuybens (sp.a+VL.Pro), Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen!), André Flahaut (PS), Jean-Marie Dedecker (LDD) et Denis Ducarme (MR), la commission a décidé, par 9 voix pour et 3 abstentions, de prendre pour base de ses travaux la proposition n° 1047 de M. Baeselen et Mme Vautmans et consorts.

M. Xavier Baeselen (MR), auteur principal de cette proposition, a alors résumé les principales demandes adressées au gouvernement par les auteurs de ce texte (voir DOC 52 1047/001).

Des amendements ont ensuite été déposés, portant sur la proposition DOC 52 1047/001: amendements n°s 1 à 3 de M. Denis Ducarme, Mme Hilde Vautmans, M. Herman De Croo, M. Xavier Baeselen, M. André Flahaut et M. Georges Dallemagne, amendements n°s 4 à 15 de M. Wouter De Vriendt et consorts, amendements n°s 16 à 54 de M. Francis Van den Eynde et consorts, amendements n°s 55 et 56 de MM. Bruno Tuybens et Jean-Marie Dedecker (voir DOC 52 1047/002).

Centrée sur la méthode de travail à adopter, la discussion a abouti au renvoi de l'ensemble de ces textes au groupe de travail mentionné ci-dessus.

*

Lors de la réunion du 21 mai, la commission a pris connaissance du texte issu des travaux en groupe de travail (amendement n° 57 de M. Xavier Baeselen et consorts – DOC 52 1047/003).

Il a toutefois été proposé alors de postposer la discussion jusqu'au retour du ministre des Affaires étrangères, qui se trouvait précisément en Chine, et d'entendre d'abord ce dernier faire rapport sur cette mission (proposition de M. Herman De Croo (Open Vld)) et de tenir compte ainsi du deuil proclamé à ce moment par la

China op dat moment had uitgeroepen als gevolg van de aardbeving aldaar (opmerking van *de heer Georges Dallemande (cdH)*).

Na een besprekking met eveneens interventies van *de heren Francis Van den Eynde (VB), Bruno Tuybens (sp.a+VI.Pro), Xavier Baeselen (MR) en Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen!)* heeft de commissie met 6 stemmen tegen 1 en 2 onthoudingen het voorstel verworpen de besprekking nog diezelfde dag voort te zetten.

II.— INLEIDENDE UITEENZETTING VAN DE HEER XAVIER BAESELEN, HOOFDINDIENER VAN HET VOORSTEL VAN RESOLUTIE DOC 52 1047/001

De heer Xavier Baeselen (MR) preciseert dat het amendement nr. 57 (DOC 52 1047/003) de volledige tekst van het initieel voorstel vervangt en rekening houdt met de politieke evolutie die zich sindsdien heeft voorgedaan en dat het tevens een aantal bijkomende preciseringen omvat. Het is noodzakelijk dat op het gebied van de naleving van de mensenrechten in China, in het algemeen, een bepaalde vorm van druk aanwezig blijft. Ook wordt een bijzondere klemtouw gelegd op de kwestie Tibet waarbij wordt gepleit voor meer autonomie. Wat de eventuele boycot van de openingsceremonie van de Olympische spelen betreft, blijft zijn fractie op het standpunt dat terzake op Europees niveau een initiatief moet worden genomen. De Belgische regering moet het dossier bij de Europese instanties aankaarten en te gelegener tijd, eventueel, zelf optreden wanneer Europa niets doet en na een evaluatie van de evolutie terzake.

III. — ALGEMENE BESPREKING

De heer Bruno Tuybens (sp.a+VI.Pro) is ervan overtuigd dat enkel een gezamenlijke Europese aanpak een verschil kan maken bij China. Volgens de verklaringen van de minister van Buitenlandse zaken, tijdens de commissievergadering van 28 mei 2008 (CRIV/CRABV 52 COM 230), wenst men dat debat op het Europese beleidsniveau echter niet aan te gaan.

Verder verwijst de heer Tuybens naar de talrijke schendingen van de mensenrechten die de minister heeft aangehaald maar waarbij hij volgens de spreker selectief tewerk is gegaan. Historisch was het wel zo dat de burgerlijke en politieke rechten de basis vormden voor de vooruitgang inzake mensenrechten, maar thans bestaan er ook sociale en economische grondrechten die in China, in het bijzonder bij de bouw van de Olympische sites, met de voeten worden getreden. Tenslotte wijst hij erop dat zeer talrijke mensenrechtenactivisten in dat land

Chine, frappée par un tremblement de terre (observation de *M. Georges Dallemande (cdH)*).

Après une discussion où sont intervenus également *MM. Francis Van den Eynde (VB), Bruno Tuybens (sp.a+VI.Pro), Xavier Baeselen (MR) et Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen!)*, la commission a repoussé par 6 voix contre 1 et 2 abstentions la proposition de poursuivre la discussion ce jour-là.

II.— EXPOSÉ INTRODUCTIF DE M. XAVIER BAESELEN, AUTEUR PRINCIPAL DE LA PROPOSITION DE RÉSOLUTION DOC 52 1047/001

M. Xavier Baeselen (MR) précise que l'amendement n° 57 (DOC 52 1047/003) remplace intégralement le texte de la proposition initiale et intègre l'évolution politique observée dans l'intervalle tout en apportant un certain nombre de précisions complémentaires. Il s'impose de maintenir une certaine forme de pression, d'une façon générale, dans le domaine du respect des droits de l'homme en Chine. La question tibétaine fait par ailleurs l'objet d'une attention particulière, l'idée d'une autonomie accrue étant défendue. Pour ce qui concerne un éventuel boycott de la cérémonie d'ouverture des Jeux olympiques, son groupe maintient qu'une initiative en la matière devrait être prise au niveau européen. Le gouvernement belge doit soulever le dossier dans le cadre des instances européennes et, en temps utile, agir éventuellement lui-même si l'Europe ne bouge pas, après avoir évalué l'évolution en la matière.

III. — DISCUSSION GÉNÉRALE

M. Bruno Tuybens (sp.a+VI.Pro) est convaincu que seule une approche européenne conjointe peut faire bouger la Chine. Selon les déclarations faites par le ministre des Affaires étrangères au cours de la réunion de commission du 28 mai 2008 (CRIV/CRABV 52 COM 230), on ne souhaite toutefois pas ouvrir ce débat au niveau européen.

M. Tuybens renvoie par ailleurs aux nombreuses violations des droits de l'homme évoquées par le ministre qui, selon l'intervenant, a toutefois procédé de façon sélective. Si, d'un point de vue historique, le progrès en termes de droits de l'homme se mesurait aux avancées sur le plan des droits civils et politiques, il existe aussi aujourd'hui des droits sociaux et économiques fondamentaux, et ceux-ci sont bafoués en Chine, en particulier dans le cadre de la construction des sites olympiques. Il fait enfin observer que de très nombreux défenseurs des

in de gevangenis zitten en dat de mensenrechtensituatie er in het algemeen bijzonder schrijnend is.

Het voorstel van resolutie is dan ook van het allergrootste belang als signaal naar de Chinese autoriteiten naar aanleiding van de Olympische spelen. Als het Belgische federaal parlement het enige Europees zou zijn dat hiertoe overgaat dan kan dit alleen tot fierheid strekken.

De heer Georges Dallemande (cdH), rapporteur, hoopt dat de boodschap vervat in de tekst van amendement nr. 57 door de Chinese overheden zal worden gehoord. Bij de opstelling ervan werd er rekening mee gehouden om zeker niet kwetsend over te komen. Volgens de spreker zal hij dan ook niet tot spanningen aanleiding geven. China is een grootmacht geworden. De indieners vragen enkel dat het land zijn rang zou hoog houden door de verdragen en internationale akkoorden die het heeft ondertekend, en de normen van de internationale gemeenschap in het algemeen, na te leven ondanks problemen inzake mensenrechten, milieu, politieke twistpunten en commerciële aangelegenheden.

In het voorstel van resolutie wordt de nadruk gelegd op een aantal aspecten zoals de vrijheid van meningsuiting, waarvan de minister van Buitenlandse zaken stelt dat ze verbeterd, zeker voor buitenlandse journalisten. Over Tibet sijpelt er echter nog steeds weinig of geen informatie door, wat onrustwekkend blijft. Hetzelfde geldt voor de toestand van personen die worden opgesloten of slecht behandeld.

Niettegenstaande België een klein land is volgt China toch aandachtig op wat over deze problematiek plaatsheeft in ons land. We moeten er echter blijven naar streven om op Europees niveau een convergente houding trachten aan te nemen en de dialoog met China inzake mensenrechten verder te zetten. Ook met het Internationaal Olympisch Comité (IOC) moet de dialoog worden verdergezet over de omstandigheden waarin de Spelen zullen worden gehouden. Terzake is de spreker toch enigszins ongerust. Hij zou het betreuren moesten de Spelen doorgaan terwijl in Tibet repressie blijft heersen en een gebrek aan openheid en eerbied voor de mensenrechten.

De heer Herman De Croo (Open Vld) onderscheidt verschillende pro's en contra's in verband met het voorstel.

Zo is het zeker spijtig dat de onwil om deze problematiek (van een eventuele boycot) op de Europese agenda te zetten voortvloeit uit de vrees om een dui-

droits de l'homme sont incarcérés dans ce pays et que, d'une façon générale, la situation en matière de droits de l'homme y est particulièrement dramatique.

La proposition de résolution constitue dès lors un signal de la plus haute importance adressé aux autorités chinoises à l'occasion des Jeux olympiques. Si le parlement fédéral belge était le seul parlement européen à entreprendre une telle démarche, il ne pourrait que s'en enorgueillir.

M. Georges Dallemande (cdH), rapporteur, espère que le message contenu dans le texte de l'amendement n° 57 sera entendu par les autorités chinoises. Lors de la rédaction de l'amendement, on a tenu compte de la nécessité de ne certainement pas paraître blessant. Selon l'intervenant, il ne donnera dès lors pas lieu à des tensions. La Chine est devenue une grande puissance. Les auteurs demandent uniquement que le pays tienne son rang en respectant les traités et les accords internationaux qu'il a signés, ainsi que les normes de la communauté internationale en général, en dépit des problèmes en matière de droits de l'homme, d'environnement, de divergences politiques et des problèmes d'ordre commercial.

La proposition de résolution met l'accent sur un certain nombre d'aspects tels que la liberté d'expression, dont le ministre des Affaires étrangères précise qu'elle s'améliore, certainement pour les journalistes étrangers. Toutefois, il ne parvient toujours que peu voire aucune information au sujet du Tibet, ce qui reste préoccupant. Il en va de même en ce qui concerne la situation des personnes emprisonnées ou maltraitées.

Bien que la Belgique soit un petit pays, la Chine suit attentivement ce qui se passe dans notre pays à propos de cette problématique. Nous devons cependant continuer à nous efforcer de tenter d'adopter une position convergente au niveau européen et de poursuivre le dialogue avec la Chine au sujet des droits de l'homme. Il faut également poursuivre le dialogue avec le Comité international olympique (CIO) sur les circonstances dans lesquelles les Jeux se tiendront. L'intervenant est toutefois quelque peu inquiet en la matière. Il regretterait que les Jeux aient lieu, alors que régneraient toujours au Tibet la répression, ainsi qu'un manque d'ouverture et de respect des droits de l'homme.

M. Herman De Croo (Open Vld) distingue différents arguments pour et contre la proposition.

C'est ainsi qu'il est certainement regrettable que le refus d'inscrire cette problématique (d'un éventuel boycott) à l'ordre du jour européen découle de la crainte de devoir

delijk standpunt te moeten innemen (cf. punt 5 van het dispositief). Dit wijst ontegensprekelijk op een zwakte van een verdeeld Europa.

Verder is de spreker nog van oordeel dat een boycot van de openingsceremonie een bijzonder zware beslissing zou zijn die bij de duizenden atleten, mannen en vrouwen, die zich gedurende jaren hebben voorbereid, bijzonder hard zou aankomen. Politici moeten zich daar goed bewust van zijn vooraleer zij zouden overgaan tot dergelijke beslissing.

In verband met de openingsceremonie moet eveneens worden aangestipt dat China daarop in principe enkel staatshoofden uitnodigt en dat vooraf (alvorens de officiële uitnodiging wordt verstuurd) zeker wel zal worden gepolst of de betrokken leiders zullen komen. Sommige buitenlandse premiers hebben reeds aangekondigd niet te zullen gaan, maar ze zijn helemaal niet uitgenodigd. Enige voorzichtigheid is op dit gebied geboden. Het zou zeer zwaarwichtig zijn indien het Belgisch parlement een signaal zou geven dat het staatshoofd of de kroonprins niet zou mogen ingaan op de uitnodiging. Met het standpunt van de regering dient op dit punt ook rekening te worden gehouden.

Vervolgens verwijst de heer De Croo naar het aspect van de mensenrechten. Hij stelt vast dat volgens het rapport van *Amnesty international* in 155 landen de mensenrechten op een of andere manier worden geschonden. Dit is nu eenmaal een realiteit waaraan de wereld waarin we leven beantwoordt. Het verdient toch niet de voorkeur dat men een dubbele moraal zou hanteren in functie van de mate waarin grondrechten worden overtreden? Hier past het een realistische houding aan te nemen.

Tenslotte stelt de spreker vast dat het Belgisch parlement het enige in de Europese Unie, na het Europees parlement, zal zijn dat een soortgelijke motie aanneemt.

Daartegenover staat, als positief kenmerk en reden waarom de spreker achter de voorgestelde resolutie – mits amendering – kan staan, dat de aanname van dit voorstel toch een zekere, niet verwaarloosbare, indruk en effect op de publieke opinie en de leiders in China kan hebben. Ten bewijs daarvan kan worden verwezen naar de stellingnames in het buitenland over zaken van Belgische politiek die onze publieke opinie en bijvoorbeeld de regionale parlementen en regeringen ook niet steeds onberoerd laten. Het kan overigens ook moeilijk zijn dat België in bepaalde dossiers sterk zou pleiten voor de eerbiediging van de mensenrechten en in andere gevallen de andere kant zou opkijken.

Wat ook positief is, is dat het amendement nr. 57 neerkomt op een betekenisvolle verbetering in vergelijking

adopter une position claire (cf. point 5 du dispositif). Ce refus met incontestablement en évidence la faiblesse d'une Europe divisée.

L'intervenant estime, en outre, qu'un boycott de la cérémonie d'ouverture serait une décision particulièrement grave qui affecterait lourdement les milliers d'athlètes, hommes et femmes, qui se sont préparés des années durant. La classe politique doit en être bien consciente avant de prendre une telle décision.

En ce qui concerne la cérémonie d'ouverture, il faut également souligner que la Chine n'invite, en principe, que des chefs d'État et qu'elle n'aura certainement pas manqué de s'assurer préalablement (avant d'envoyer l'invitation officielle) que les dirigeants concernés accepteraient l'invitation. Certains Premiers ministres étrangers ont d'ores et déjà annoncé qu'ils n'iraient pas mais ils n'ont pas été invités. Une certaine prudence s'impose en la matière. Il serait très grave que le Parlement belge lance un signal suggérant au chef de l'État ou au prince héritier de décliner l'invitation. Il faut également tenir compte du point de vue du gouvernement en la matière.

Ensuite, M. De Croo aborde la question des droits de l'homme. Il constate que selon le rapport d'*Amnesty international*, quelque 155 pays violent les droits de l'homme d'une manière ou d'une autre. C'est la réalité du monde dans lequel nous vivons. Il ne se justifierait tout de même pas d'utiliser deux morales selon la mesure dans laquelle les droits fondamentaux sont bafoués. Il convient d'adopter une attitude réaliste dans le cas présent.

Enfin, l'intervenant constate que le Parlement belge sera le seul de l'Union européenne, après le parlement européen, à adopter une telle motion.

Par contre, l'adoption d'une telle proposition de résolution peut avoir un certain effet, non négligeable, sur l'opinion publique et les dirigeants en Chine, ce qui constitue, aux yeux de l'intervenant un élément positif et une raison de soutenir la proposition, moyennant quelques modifications. Pour preuve, on peut renvoyer aux prises de position à l'étranger sur des questions relatives à la politique belge qui ne laissent pas toujours notre opinion publique et les parlements et gouvernements régionaux indifférents, par exemple. Il est d'ailleurs difficilement concevable que la Belgique se positionne en ardente défenderesse des droits de l'homme dans certains dossiers, et fasse la sourde oreille dans d'autres.

L'intervenant se félicite également que l'amendement n° 57 constitue une amélioration sensible par rapport

met de oorspronkelijke tekst. Ter illustratie verwijst de heer De Croo naar de punten 5 en 9 van het dispositief die veel genuanceerde zijn geworden.

In dit kader dient hij een subamendement nr. 104 (DOC 52 1047/005) in dat ertoe strekt het punt 2 van het dispositief te vervangen door de bepaling waarbij de regering wordt gevraagd er bij de Chinese autoriteiten op aan te dringen dat zij de recente openheid naar de buitenlandse media zou aanhouden en uitbreiden tot volledige vrijheid van meningsuiting is bereikt, en dit voor alle media en voor zowel buitenlandse als Chinese journalisten.

En tenslotte, als laatste positieve ontwikkeling, heeft China zich er toch contractueel toe verbonden een inspanning te leveren (cf. considerans G) om concreet een aantal openingen naar de eerbiediging van de grondrechten te bewerkstelligen.

De heer Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen!) verwijst naar het voorstel van resolutie dat zijn fractie reeds in november 2007 heeft ingediend (DOC 52 0367/001) en is verheugd dat thans in dit dossier een volgende stap kan worden gezet.

Hij is van oordeel dat de organisatie van de Olympische Spelen als een hefboom kan worden gebruikt gericht op de verbetering van de mensenrechten in China. Zowel de Olympische Spelen als de mensenrechten zijn beide universele gegevens die aan elkaar kunnen worden gekoppeld.

De naleving van de mensenrechten in China is ronduit deplorabel te noemen. Het land is een dictatuur: tegenstanders van het regime krijgen er geen eerlijk proces, er zijn geen vrije vakbonden, folteringen en martelingen hebben plaats, de arbeidsomstandigheden beantwoorden geenszins aan de normen van de Internationale Arbeidsorganisatie, enz. Naar schatting werden er voor de bouw en constructie van de infrastructuur van de Olympische Spelen ongeveer 1,5 miljoen mensen ontvoerd en uit hun woonst gezet. Bij de productie van sportkledij wordt kinderarbeid ingeschakeld.

De mensenrechten hebben universele gelding en België is bijgevolg verplicht te reageren. Het Europees parlement heeft reeds een initiatief genomen door het aannemen van een krachtige resolutie.

De tot op heden gevolgde lijn, ook van het IOC, was die van de stille diplomatie. Men hoopte dat China in de aanloop van de Olympische Spelen toch bepaalde veranderingen zou doorvoeren.

au texte initial. Ainsi, par exemple, les points 5 et 9 du dispositif sont devenus beaucoup plus nuancés.

L'intervenant présente dans ce cadre un sous-amendement n° 104 (DOC 52 1047/005) tendant à remplacer le point 2 du dispositif par une disposition demandant au gouvernement d'insister auprès du gouvernement chinois pour qu'il maintienne l'ouverture observée récemment à l'égard des médias étrangers et qu'il l'élargisse jusqu'à ce que règne une complète liberté d'expression, et ce, pour l'ensemble des médias et à l'égard tant des journalistes étrangers que des journalistes chinois.

Enfin, dernier développement positif, la Chine s'est tout de même engagée contractuellement à s'efforcer d'opérer un certain nombre d'ouvertures concrètes en vue du respect des droits fondamentaux (voir le considérant G).

M. Wouter De Vriendt (Ecolo Groen!) renvoie à la proposition de résolution déjà déposée par son groupe en novembre 2007 (DOC 52 0367/001). Il se félicite qu'un nouveau pas puisse aujourd'hui être franchi dans ce dossier.

L'intervenant estime que l'organisation des Jeux olympiques peut être utilisée comme un levier en vue de l'amélioration de la situation des droits de l'homme en Chine. Les Jeux olympiques et les droits de l'homme sont des valeurs universelles qui peuvent être liées.

La situation des droits de l'homme en Chine est tout simplement déplorable. Ce pays est une dictature: les opposants au régime n'ont pas droit à un procès équitable, il n'y a pas de liberté syndicale, la torture est pratiquée, les conditions de travail ne sont absolument pas conformes aux normes de l'Organisation internationale du travail, ... On estime qu'environ 1,5 million de personnes ont été expropriées et chassées de leur maison pour les besoins de la construction des infrastructures olympiques. Par ailleurs, on a recours au travail des enfants pour la production de vêtements de sport.

Les droits de l'homme ont une valeur universelle et la Belgique a dès lors l'obligation de réagir. Le Parlement européen a déjà pris une initiative en adoptant une résolution ferme.

La voie suivie jusqu'à présent – également par le CIO – a été celle de la diplomatie tranquille. On espérait certains changements, de la part de la Chine, en préparation des jeux olympiques.

De vraag die bijgevolg thans kan worden opgeworpen is of de situatie op dit gebied nu is verbeterd. Volgens recente rapporten van *Human Rights Watch* en *Amnesty International* is dit niet het geval, en is ze zelfs verslechterd. Er is dan ook geen aanleiding om de resolutietekst af te zwakken.

Minister van Buitenlandse Zaken Karel De Gucht heeft in de commissie verklaard (CRIV/CRABV 52 COM 230) dat men het gesprek op Europees niveau niet wil aangaan, laat staan dat er een gemeenschappelijk standpunt zou worden geformuleerd. De spreker betreurt dit, maar het laat anderzijds toe dat België een voortrekkersrol zou kunnen spelen.

De boycot van de openingsceremonie heeft voor de spreker een bijzonder grote symbolische betekenis en een belangrijke draagwijdte. Hij verwondert zich over het standpunt van de minister van Buitenlandse Zaken die een boycot reeds bij voorbaat uitsluit. Dit staat in schril contrast met de houding van landen zoals het Verenigd Koninkrijk en Canada. Volgens de spreker is de houding van de minister strategisch verkeerd omdat hij reeds vooraf een diplomatiek instrument uitsluit dat zou toelaten enige druk uit te oefenen.

De heer Denis Ducarme (MR) verduidelijkt dat de tekst van het voorstel van resolutie voor hem van grote betekenis is. Er is overigens reeds heel wat bespreking gewijd aan deze problematiek.

Men dacht dat de Olympische Spelen China zouden openstellen voor de mensenrechten. Een aantal rapporten (*Reporters sans frontières*, *Amnesty International*, *Human Rights Watch*) tonen evenwel aan dat, juist ingevolge het houden van de Olympische Spelen, de situatie verslechtert. De vrijheid van meningsuiting wordt nog meer aan banden gelegd, dissidenten worden nog meer opgesloten, er is een verstrenging van de vergrijpen waarvoor men in werkkampen kan worden opgesloten, kinderarbeid wordt aangewend om producten te maken voor de Spelen en er is ook nog de uitdrijving van ruim 1,5 miljoen personen, zonder vergoeding, om ruimte te maken voor de infrastructuur.

De spreker verwijst eveneens naar de verklaring van mevrouw Zhang Qiyue, ambassadrice van de Volksrepubliek China in de commissie, op 16 april 2008 (DOC 52 1165/001), dat de aanneming van de resolutie zeker aanleiding zou geven tot repercussies, wat hij ontegensprekelijk als intimiderend heeft ervaren. Voor hem is het dan ook van het allergrootste belang deze resolutie aan te nemen.

La question que l'on peut se poser à l'heure actuelle est de savoir si la situation s'est aujourd'hui améliorée dans ce domaine. Des rapports récents de *Human Rights Watch* et d'*Amnesty International* indiquent que ce n'est pas le cas et que la situation se serait même détériorée. Rien ne justifie dès lors d'affaiblir le texte de la résolution.

M. Karel De Gucht, ministre des Affaires étrangères, a déclaré en commission (CRIV/CRABV 52 COM 230) que l'on ne veut pas aborder cette question au niveau européen et encore moins formuler une position commune à ce sujet. L'intervenant regrette qu'il en soit ainsi mais indique que cette situation permet d'autre part à la Belgique de jouer un rôle de pionnier à cet égard.

Le boycott de la cérémonie d'ouverture a une signification symbolique particulièrement grande et une portée importante pour l'intervenant. Il s'étonne de la position prise par le ministre des Affaires étrangères, qui exclut d'emblée l'option du boycott. Cette position est diamétralement opposée à celle de pays tels que le Royaume-Uni et le Canada. L'intervenant estime que l'attitude du ministre est inappropriée du point de vue stratégique dès lors qu'elle exclut d'emblée un instrument diplomatique qui permettrait d'exercer une certaine pression.

M. Denis Ducarme (MR) indique que le texte de la résolution a beaucoup d'importance à ses yeux et que cette question a d'ailleurs déjà été longuement débattue.

On pensait que les jeux olympiques ouvrirait la Chine aux droits de l'homme. Or, plusieurs rapports (*Reporters sans frontières*, *Amnesty International*, *Human Rights Watch*) indiquent que c'est précisément l'organisation des jeux olympiques qui a entraîné une dégradation de la situation. La liberté d'expression est encore plus bridée. Le nombre de dissidents incarcérés augmente. La répression des actes pouvant entraîner l'envoi dans un camp de travail a été renforcée. Des enfants sont employés pour fabriquer des produits pour les jeux. Et il faut ajouter à cela que plus d'un million et demi de personnes ont été expropriées, sans indemnité, pour faire de la place pour les infrastructures.

L'intervenant renvoie également à la déclaration faite par Mme Zhang Qiyue, ambassadrice de la République populaire de Chine, en commission, le 16 avril 2008 (DOC 52 1165/001), selon laquelle l'adoption de la résolution aurait des répercussions, déclaration qu'il a perçue incontestablement comme une tentative d'intimidation. Il estime dès lors qu'il est extrêmement important d'adopter la proposition de résolution à l'examen.

In het licht van de verklaring van de minister van Buitenlandse zaken dat België aan de openingsceremonie zou deelnemen door het sturen van de kroonprins, zou de regering ook met het standpunt van het parlement rekening dienen te houden door eerst nog op Europees niveau aan te sturen op een gemeenschappelijk standpunt (punt 5 van het dispositief). Daarna kan nog steeds een unilaterale maatregel worden uitgevaardigd.

De heer Francis Van den Eynde (VB) hekelt de hypocrisie die dit debat omgeeft.

Het moet duidelijk zijn dat in China geen mensenrechten bestaan: men kent er geen godsdienstvrijheid, geen vrijheid van informatie, geen vrije meningsuiting, geen vrije pers en geen politieke vrijheid. Elke vorm van dissident gedrag of politieke oppositie wordt genadeloos afgestraft.

Verder bekritiseert de spreker de houding van de minister van Buitenlandse zaken. Niettegenstaande de vragen die het parlement zich stelt bij het Chinese optreden in Tibet en de regelrechte onderdrukking van de Tibetaanse cultuur, en bij een Belgische hoge vertegenwoordiging tijdens de openingsceremonie, besluit de regering China een monument voor het Olympisch dorp, ter waarde van 5 miljoen euro, aan te bieden. Het wordt ten belope van 1,5 miljoen euro door de overheid gefinancierd en voor het overige door privé-bijdragen: het vertegenwoordigt aldus niets anders dan een groot public relations-geschenk vanwege de Belgische bedrijfswereld. Dit verklaart waarom de minister niet al te hard heeft geprotesteerd tijdens zijn gesprekken met de Chinese autoriteiten. Opvallend is dat deze aanpak veel zachter is dan die van bijvoorbeeld ten aanzien van de Democratische Republiek Congo (DRC). Deze dubbelzinnige houding is ergerlijk: men kan niet tegelijkertijd wantoestanden aan de kaak stellen én een geschenk geven.

Voor het overige wijst de spreker naar de vaststelling dat er een grotere vrijheid voor buitenlandse journalisten komt. Dit is toch het minste: het is niet meer dan normaal dat een journalist zijn berichtgeving naar zijn thuisland kan doorsturen. Het is echter ook zo dat men in China zelf niets zal vernemen van wat de buitenlandse journalisten te melden hebben. In Peking is het bijvoorbeeld onmogelijk buitenlandse kranten of tijdschriften te kopen of er naar buitenlandse zenders te kijken.

Er is bijgevolg geen sprake van enige verbetering van de toestand in China, wat men ook moge beweren, omdat het politiek systeem laks heeft aan de mensenrechten.

À la lumière de la déclaration du ministre des Affaires étrangères selon laquelle la Belgique participerait à la cérémonie d'ouverture en y étant représentée par le Prince héritier, le gouvernement devrait également tenir compte du point de vue du parlement et insister sur l'adoption d'une position commune au niveau européen (point 5 du dispositif). Une mesure unilatérale peut toujours être prise par la suite.

M. Francis Van den Eynde (VB) dénonce l'hypocrisie entourant ce débat.

Qu'il soit clair qu'il n'y a pas de droits de l'homme en Chine: il n'y a pas de liberté de culte, pas de liberté d'information, pas de liberté d'opinion, pas de liberté de la presse ni de liberté politique. Toute forme de comportement dissident ou d'opposition politique y est punie sans pitié.

L'intervenant critique par ailleurs l'attitude du ministre des Affaires étrangères. En dépit des questions que le parlement se pose au sujet de l'intervention chinoise au Tibet et de la véritable répression de la culture tibétaine, ainsi qu'au sujet de la représentation de haut niveau de la Belgique à la cérémonie d'ouverture, le gouvernement décide d'offrir un monument, d'une valeur de 5 millions d'euros, destiné au village olympique. Ce monument est financé à hauteur de 1,5 million d'euros par les autorités, le solde provenant de contributions privées: cela ne représente donc ni plus ni moins qu'un gros cadeau de relations publiques de la part de l'industrie belge. Voilà pourquoi le ministre n'a pas protesté outre mesure au cours des entretiens qu'il a eus avec les autorités chinoises. On notera que cette approche est beaucoup plus douce que celle adoptée à l'égard de la République démocratique du Congo (RDC). Cette ambiguïté est irritante: on ne peut tout à la fois dénoncer des situations intolérables et offrir un cadeau.

L'intervenant renvoie par ailleurs au constat selon lequel les journalistes étrangers jouiraient à l'avenir d'une plus grande liberté. Ce serait la moindre des choses. Il n'est rien moins que normal qu'un journaliste puisse envoyer son travail dans son pays d'origine. Toutefois, les Chinois eux-mêmes ne seront pas informés de ce que les journalistes étrangers rapporteront. À Pékin, par exemple, il est impossible d'acheter des journaux ou des magazines étrangers ou de regarder des chaînes étrangères.

On ne peut donc pas dire que la situation s'améliore en Chine, quoi que l'on puisse prétendre, dès lors que le régime politique se moque des droits de l'homme.

Mevrouw Nathalie Muylle (CD&V – N-VA) benadrukt dat voor haar fractie, die geen eigen voorstel heeft ingediend, twee aspecten essentieel zijn.

Eerst zijn er de mensenrechten waaraan haar fractie, ook tijdens de vorige zittingsperiode, steeds en niet alleen voor wat China betreft, bijzonder grote aandacht heeft geschenken. In die zin is het initiatief van de resolutie van belang. In de tekst moeten de Chinese overheden erop worden gewezen dat het Internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten nog steeds niet werd geratificeerd en dient hen met aandrang te worden gevraagd dit te doen en het te implementeren. Het andere aspect is Tibet, waaromtrent de dialoog dient hersteld te worden en tevens een onderzoek ingesteld naar de recente gebeurtenissen. Beide aspecten komen aan bod in de tekst.

In verband met de Olympische Spelen wijst de spreekster erop dat de aandacht voor de mensenrechten niet mag afnemen wanneer de Spelen afgelopen zullen zijn en dat men een kritische houding zal blijven aannemen. Ook in dit opzicht werd de tekst aangepast.

Het amendement nr. 57, als compromistekst, is aanvaardbaar, onder meer omdat het Belgische initiatief in een Europese dimensie wordt gepast. De heer De Croo heeft terecht gewezen op de spijtige verdeeldheid binnen Europa.

Verder vindt zij ook nog dat de tekst van de resolutie meer ruimte laat voor een mogelijke actie, in tegenstelling tot wat blijkt uit de uiteenzetting van de minister van Buitenlandse Zaken in de commissie op 28 mei 2008 (CRIV/CRABV 52 COM 230). Daarom ligt het voor de spreekster moeilijk wanneer de minister verklaart de ministerraad reeds te zullen vragen de kroonprins naar de openingsceremonie te laten gaan. Het voorstel van resolutie laat toe dat eerst de evolutie van de komende weken en maanden zou worden afgewacht.

Mevrouw Juliette Boulet (Ecolo-Groen!) verwijst op haar beurt ook naar de mededeling van de minister in de commissie over de moeilijkheid om op het Europees niveau tot een gemeenschappelijk standpunt te komen. In dit kader zou in de tekst kunnen opgenomen worden dat België unilateraal een standpunt kan innemen wanneer dit op Europees niveau niet gebeurt. De mogelijkheid openlaten voor een Belgische boycot van de openingsceremonie zou hierbij een drukkingsmiddel kunnen zijn. Verder pleit zij ook nog voor aandacht in de resolutie voor een concrete uitnodiging aan de Dalai Lama om het Belgisch parlement te bezoeken en voor het lot van de gevangene Hu Jia (dat ook door de minister in China ter sprake is gebracht). En, tenslotte,

Mme Nathalie Muylle (CD&V – N-VA) souligne que, pour son groupe, qui n'a pas déposé de proposition, deux questions sont essentielles.

D'une part, la question des droits de l'homme, à laquelle son groupe a toujours été particulièrement attentif, également sous la législature précédente, et pas seulement pour la Chine. Sur ce point, l'initiative de la résolution est importante. Ce texte doit attirer l'attention des autorités chinoises sur le fait que le Pacte international relatif aux droits civils et politiques n'a pas encore été ratifié et demander avec insistance à ces autorités de le ratifier et de l'appliquer. L'autre question concerne le Tibet. Le dialogue doit être rétabli à ce propos et il convient en outre de mener une enquête sur les événements récents. Ces deux questions sont abordées dans le texte.

En ce qui concerne les jeux olympiques, l'intervenante souligne que l'attention pour les droits de l'homme ne pourra pas flétrir après les jeux et que l'on conservera une attitude critique. Le texte a également été modifié dans ce sens.

Le texte de compromis de l'amendement n° 57 est acceptable, notamment dès lors qu'il situe l'initiative belge dans le contexte européen. M. De Croo a souligné, à juste titre, les divisions regrettables au niveau européen.

Elle estime par ailleurs que le texte de la résolution laisse plus de possibilités d'action, contrairement à ce que laisse entendre l'exposé fait par le ministre des Affaires étrangères en commission le 28 mai 2008 (CRIV/CRABV 52 COM 230). C'est pourquoi l'intervenante a des difficultés à admettre que le ministre déclare qu'il demandera déjà au Conseil des ministres d'envoyer le prince héritier à la cérémonie d'ouverture. La proposition de résolution permet d'attendre pour savoir comment les choses vont évoluer dans les semaines et mois à venir.

Mme Juliette Boulet (Ecolo-Groen!) renvoie à son tour à la déclaration faite par le ministre en commission sur la difficulté d'aboutir à une position commune au niveau européen. Dans ce cadre, le texte rédigé pourrait indiquer que la Belgique pourra prendre une position unilatérale en l'absence de prise de position au niveau européen. La possibilité d'un boycott belge de la cérémonie d'ouverture pourrait constituer un moyen de pression à cet égard. L'intervenante plaide également pour que la résolution invite explicitement le Dalaï Lama rendre visite au Parlement belge et pour qu'elle soit attentive au sort du prisonnier Hu Jia (cette question ayant également été abordée par le ministre en Chine). Enfin, elle estime que la résolution devrait également faire mention des

zou volgens haar de resolutie ook nog melding moeten maken van de cyberaanval onder meer tegen het departement van Buitenlandse zaken en van het zenden van een internationaal gezant van de VN.

IV.— BESPREKING VAN DE SUBAMENDEMENTEN EN STEMMINGEN

Aangezien de commissie amendement nr. 57 van *de heer Xavier Baeselen c.s.* (DOC 52 1047/003) als basistekst heeft genomen, gelden de later ingediende amendementen als subamendementen daarop.

De amendementen nrs. 1 tot 56 vervallen.

– Considerans A

De heer Francis Van den Eynde (VB) stelt voor die considerans te schrappen (subamendment nr. 73 – DOC 52 1047/005) omdat de erin aangehaalde verbetering van de toestand in China volgens hem denkbeeldig is.

Dit subamendement wordt verworpen met 8 stemmen tegen 1; considerans A wordt dan ook behouden.

– Considerans B

Subamendement nr. 74 van *de heer Francis Van den Eynde* (DOC 52 1047/005), dat er ook toe strekt die considerans te schrappen, wordt eveneens verworpen met 8 stemmen tegen 1; considerans B wordt dan ook behouden.

– Consideransen C en D

Over die consideransen worden geen opmerkingen gemaakt.

Considerans C wordt eenparig aangenomen. Considerans D wordt aangenomen met 9 stemmen en 2 onthoudingen.

– Considerans *Dbis*

De heer Wouter De Vriendt c.s. stelt voor een considerans *Dbis* (subamendment nr. 59 – DOC 52 1047/004) in te voegen, die verwijst naar de uitzettingen en de schending van de sociale rechten als gevolg van de bouw van de olympische sites.

De heren Herman De Croo (Open Vld) en Francis Van den Eynde (VB) merken op dat het bij grote bouw- en

attaques électroniques, notamment contre le département des Affaires étrangères, ainsi que de l'envoi d'un émissaire international de l'ONU.

IV.— DISCUSSION DES SOUS-AMENDEMENTS ET VOTES

La commission ayant pris pour texte de base l'amendement n° 57 de *M. Xavier Baeselen et consorts* (DOC 52 1047/003), les amendements déposés ultérieurement ont été présentés en sous-amendements à celui-ci.

Les amendements n°s 1 à 56 tombent.

– Considérant A

M. Francis Van den Eynde (VB) propose de supprimer ce considérant (sous-amendement n° 73 – DOC 52 1047/005), qui fait référence à une amélioration de la situation en Chine, jugeant celle-ci illusoire.

Ce sous-amendement est rejeté par 8 voix contre 1; le considérant A est dès lors maintenu.

– Considérant B

Le sous-amendement n° 74 de *M. Francis Van den Eynde* (DOC 52 1047/005) qui vise à supprimer ce considérant est également rejeté par 8 voix contre 1; le considérant B est dès lors maintenu.

– Considérants C et D

Ces considérants n'appellent aucune observation.

Le considérant C est adopté à l'unanimité. Le considérant D est adopté par 9 voix et 2 abstentions.

– Considérant *Dbis*

M. Wouter De Vriendt et consorts proposent d'insérer un considérant *Dbis* (sous-amendement n° 59 – DOC 52 1047/004), faisant référence aux expulsions et aux violations des droits sociaux entraînées par la construction des infrastructures olympiques.

MM. Herman De Croo (Open Vld) et Francis Van den Eynde (VB) font observer qu'il arrive fréquemment

infrastructuurwerken wel vaker gebeurt dat mensen uit hun woning moeten worden gezet.

De heer Denis Ducarme (MR) wijst erop dat niet zozeer de uitzetting zelf het probleem is – daar zijn gegronde redenen voor –, als wel het feit dat de getroffen bewoners geen enkele compensatie krijgen.

Mevrouw Hilde Vautmans (Open Vld) acht het wijzeliker te verwijzen naar de rapporten van de mensenrechtenorganisaties, zoals de indieners van basismendement nr. 57 in considerans C hebben gedaan, dan een wellicht onvolledige opsomming van de feiten te geven.

Subamendement nr. 59 van de heer Wouter De Vriendt c.s., dat ertoe strekt een considerans Dbis in te voegen, wordt verworpen met 8 stemmen tegen 3.

– Consideransen E, F, G en H

Over deze consideransen worden geen opmerkingen gemaakt.

Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

– Considerans I

De heer Francis Van den Eynde (VB) dient subamendement nr. 70 (DOC 52 1047/005) in, dat ertoe strekt aan te geven dat bij de recente opstanden in Tibet en omstreken niet alleen gewonden maar ook doden gevallen zijn.

De voorzitster merkt op dat de Franse tekst van considerans I gewag maakt van zowel gewonden als doden, en dat derhalve alleen de Nederlandse vertaling ervan moet worden aangepast.

Subamendement nr. 70 wordt bijgevolg ingetrokken.

Nadat de Nederlandse versie ervan aan de Franse tekst is aangepast, wordt considerans I eenparig goedgekeurd.

– Consideransen J en K

Over die consideransen worden geen opmerkingen gemaakt.

que la construction d'infrastructures et de bâtiments entraîne l'expulsion d'un certain nombre d'habitants de leur logement.

M. Denis Ducarme (MR) observe que le problème ne réside pas tant dans les expulsions, qui peuvent être justifiées, que dans l'absence de toute compensation pour les habitants qui en sont victimes.

Mme Hilde Vautmans (Open Vld) estime qu'il est préférable de se limiter, comme l'ont fait au considérant C les auteurs de l'amendement de base n° 57, à se référer aux rapports publiés par les organisations de défense des droits de l'homme, plutôt que de choisir la voie d'une énumération de faits, qui risque de ne pas être exhaustive.

Le sous-amendement n° 59 de M. Wouter De Vriendt et consorts tendant à insérer un considérant Dbis est rejeté par 8 voix contre 3.

– Considérants E, F, G et H

Ces considérants n'appellent pas d'observation.

Ils sont successivement adoptés à l'unanimité.

– Considérant I

M. Francis Van den Eynde (VB) introduit un sous-amendement n° 70 (DOC 52 1047/005), visant à préciser que les récentes révoltes au Tibet et dans les régions environnantes ont fait non seulement des blessés mais également des morts.

La présidente fait observer que le texte français du considérant I fait référence tant aux blessés qu'aux morts et que le texte néerlandais n'appelle dès lors qu'une correction de la traduction.

En conséquence, le sous-amendement n° 70 est retiré.

Le considérant I, dont le texte néerlandais est corrigé sur la base du texte français, est adopté à l'unanimité.

– Considérants J et K

Ces considérants n'appellent aucune observation.

Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

– Consideransen L en M

Subamendement nr. 58 van *de heer Wouter De Vriendt c.s.* (DOC 52 1047/004) strekt ertoe een considerans M in te voegen, dat verwijst naar de censuren aanzien van de Chinese internetgebruikers en naar de cyberaanvallen uit China, waarvan ook Belgische websites het slachtoffer zijn.

De heren Denis Ducarme (MR), Xavier Baeselen (MR) en Georges Dallemande (cdH) achten die toevoeging opportuin, maar vragen zich af hoe ze het best kan worden geformuleerd.

Op voorstel van *de heer Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen!)* brengt de commissie aan considerans L een correctie aan door hem aan te vullen met de woorden «en beperkt het internetgebruik in China», in plaats van een considerans M toe te voegen.

De aldus verbeterde considerans L wordt eenparig aangenomen.

Bijgevolg vervalt subamendement nr. 58 van *de heer Wouter De Vriendt c.s.* dat tot doel heeft een considerans M in te voegen.

– Punt 1 van het verzoekend gedeelte

Punt 1 van het bepalend gedeelte verwijst naar diverse door de Chinese overheid in acht te nemen internationale juridische instrumenten. Met zijn subamendement nr. 75 (DOC 52 1047/005) beoogt *de heer Francis Van den Eynde (VB)* de opsomming van verschillende te eerbiedigen rechten toe te voegen.

De heer Bruno Tuybens (sp.a+VI.Pro), mevrouw Nathalie Muylle (CD&V-N-VA) en mevrouw Hilde Vautmans (Open Vld) merken op dat de verwijzing naar die verschillende rechten overbodig is geworden door de opsomming van de in punt 1 vermelde juridische instrumenten, omdat die rechten daar deel van uitmaken.

Subamendement nr. 75 van *de heer Francis Van den Eynde* wordt verworpen met 11 stemmen tegen 1.

Punt 1 van het bepalend gedeelte wordt aangenomen met 11 stemmen tegen 1.

Ils sont successivement adoptés à l'unanimité.

– Considérants L et M

Le sous-amendement n° 58 de *M. Wouter De Vriendt et consorts* (DOC 52 1047/004) vise à insérer un considérant M faisant référence à la censure imposée aux internautes chinois et aux cyber-attaques venues de Chine qui frappent entre autres des sites Internet belges.

MM. Denis Ducarme (MR), Xavier Baeselen (MR) et Georges Dallemande (cdH) jugent cet ajout opportun mais s'interrogent sur la meilleure manière de le formuler.

Sur la proposition de *M. Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen!)*, la commission, plutôt que d'ajouter un considérant M, apporte une correction au considérant L, en le complétant par les mots «et limite l'utilisation de l'Internet en Chine».

Ainsi corrigé, le considérant L est adopté à l'unanimité.

En conséquence, le sous-amendement n° 58 de *M. Wouter De Vriendt et consorts* tendant à insérer un considérant M devient sans objet.

– Point 1 du dispositif

Au point 1 du dispositif, qui fait référence à différents instruments juridiques internationaux qu'il est demandé au gouvernement chinois de respecter, *M. Francis Van den Eynde (VB)* propose d'ajouter, par le sous-amendement n° 75 (DOC 52 1047/005) l'énumération de différents droits à respecter.

M. Bruno Tuybens (sp.a+VI.Pro), Mme Nathalie Muylle (CD&V- N-VA) et Mme Hilde Vautmans (Open Vld) font observer que la référence à ces différents droits est rendue superflue par l'énumération des instruments juridiques mentionnés au point 1, car ceux-ci incluent ces droits.

Le sous-amendement n° 75 de *M. Francis Van den Eynde* est rejeté par 11 voix contre 1.

Le point 1 du dispositif est approuvé par 11 voix contre 1.

– Punt 2 van het verzoekend gedeelte

Het subamendement nr. 104 (DOC 52 1047/005) van de heer Herman De Croo (Open Vld) beoogt, om dat punt, dat verwijst naar de noodzaak de persvrijheid in acht te nemen, te vervangen teneinde het bij de tijd te brengen: subamendement nr. 104 houdt er rekening mee dat de Chinese regering heeft aangekondigd dat de recente openheid ten aanzien van de buitenlandse media zal worden aangehouden.

De heer Francis Van de Eynde (VB) acht die openheid veel te beperkt. Overigens mogen buitenlandse journalisten nog steeds niet naar Tibet gaan.

De heer Xavier Baeselen (MR) wijst erop dat de Tibetaanse kwestie in het voorgestelde punt 6 aan bod komt.

Mevrouw Hilde Vautmans (Open Vld) vindt dat de «volledige vrijheid van meningsuiting» waarvan in subamendement nr. 104 sprake is, tegemoet komt aan het bezwaar van de heer Van den Eynde, omdat dat een ruimer begrip is.

Subamendement nr. 104, dat het punt 2 van het bepalend gedeelte vervangt, wordt aangenomen met 10 stemmen en 1 onthouding.

– Punt 3 van het verzoekend gedeelte

De heer Bruno Tuybens (sp.a+VI.Pro) dient de subamendementen nrs. 67 en 68 (DOC 52 1047/004) in, die respectievelijk naar de toepassing van de doodstraf en naar de schendingen van de sociale rechten verwijzen. De indiener is immers verwonderd dat in door de indiener van amendement nr. 57 voorgestelde resolutie niet de minste melding wordt gemaakt van de toepassing van de doodstraf, terwijl China terzake jammer genoeg een droevig record vestigt. De schendingen van de sociale rechten moeten zeker worden vermeld omdat dit voorstel van resolutie in de context van de Olympische Spelen wordt ingediend en de bouw van de installaties waarin die zullen plaatsvinden met tal van schendingen van de sociale rechten gepaard is gegaan.

De heer Denis Ducarme (MR), mevrouw Hilde Vautmans (Open Vld) en de heer Georges Dallemande (cdH) zijn voorstander van de invoeging van een verwijzing naar de doodstraf omdat die in zeer ruime mate wordt toegepast in China, maar ze zijn tegen de invoeging van een uitdrukkelijke verwijzing naar de schendingen van de sociale rechten.

– Point 2 du dispositif

Par son sous-amendement n° 104 (DOC 52 1047/005), M. Herman De Croo (Open Vld) propose de remplacer ce point, qui fait référence à la nécessité de respecter la liberté de la presse, de manière à l'actualiser: le sous-amendement n° 104 tient compte de la récente ouverture des autorités chinoises aux médias étrangers.

M. Francis Van den Eynde (VB) juge cette ouverture beaucoup trop réduite. Du reste, les journalistes étrangers n'ont toujours pas la possibilité de se rendre au Tibet.

M. Xavier Baeselen (MR) attire l'attention sur le fait que la question tibétaine est traitée au point 6 proposé.

Mme Hilde Vautmans (Open Vld) estime que, parce qu'elle recouvre un concept plus large, la «complète liberté d'expression» à laquelle fait référence le sous-amendement n° 104, rencontre l'objection formulée par M. Francis Van den Eynde.

Le sous-amendement n° 104, qui remplace le point 2 du dispositif, est adopté par 10 voix et 1 abstention.

– Point 3 du dispositif

M. Bruno Tuybens (sp.a+VI.Pro) présente deux sous-amendements (n°s 67 et 68 – DOC 52 1047/004), qui font référence respectivement au recours à la peine de mort et aux violations des droits sociaux. L'auteur s'étonne en effet de ce que la résolution proposée par les auteurs de l'amendement n° 57 ne fasse aucune mention du recours à la peine de mort, alors que la Chine détient malheureusement un triste record en cette matière. Quant aux violations des droits sociaux, elles lui paraissent d'autant plus devoir être mentionnées que la présente proposition de résolution est présentée dans le contexte des Jeux Olympiques et que la construction des sites sur lesquels se dérouleront ceux-ci a précisément engendré un très grand nombre d'atteintes aux droits sociaux.

M. Denis Ducarme (MR), Mme Hilde Vautmans (Open Vld) et M. Georges Dallemande (cdH) sont favorables à l'insertion d'une référence à la peine de mort, vu le très large recours qui y est fait en Chine, mais ne sont pas favorables à l'insertion d'une référence explicite aux atteintes aux droits sociaux.

Voorts attendeert *de heer Denis Ducarme (MR)* erop dat de diverse in punt 1 vermelde internationale juridische instrumenten dit voorstel overbodig maken.

De heer Bruno Tuybens (sp.a+VI.Pro) is verbaasd over het onderscheid tussen het aan de kaak stellen van de doodstraf enerzijds en van de schendingen van de sociale rechten anderzijds. Dat onderscheid lijkt hem ongegrond.

Subamendement nr. 67 van de heer Bruno Tuybens wordt eenparig aangenomen.

Subamendement nr. 68 van dezelfde indiener wordt verworpen met 6 tegen 3 stemmen.

Punt 3, aldus geamendeerd, van het bepalend gedeelte wordt aangenomen met 9 stemmen en 1 ont-houding.

– Punt 4 van het verzoekend gedeelte

Met zijn subamendement nr. 84 (DOC 52 1047/005) beoogt *de heer Francis Van den Eynde (VB)* het punt 4 van het bepalend gedeelte aan te vullen teneinde daarin te wijzen op de noodzaak betrekkingen te onderhouden met de Tibetaanse regering in ballingschap.

Ook subamendement nr. 69 van *de heer Bruno Tuybens (sp.a+VI.Pro)* strekt ertoe het punt 4 aan te vullen, maar door te wijzen op de verplichting die aan de Chinese regering moet worden opgelegd mensenrechten-activisten niet langer onder huisarrest te plaatsen.

De heren Denis Ducarme (MR), Georges Dallemande (cdH) en Xavier Baeselen (MR) achten het onwerkzaam zich uitsluitend op het huisarrest toe te spitsen: de Chinese overheid maakt nog van andere, evenzeer onaanvaardbare methoden gebruik.

Op voorstel van *de voorzitster* beslist de commissie het voorgestelde punt 4 aan te vullen met de woorden «en er bij de Chinese regering op aan te dringen hun rechten in acht te nemen».

Subamendement nr. 81 van de heer Francis Van den Eynde wordt verworpen met 10 stemmen tegen 1.

Subamendement nr. 69 van de heer Bruno Tuybens wordt ingetrokken.

Het aldus verbeterde punt 4 wordt eenparig aangenomen.

M. Denis Ducarme (MR) attire du reste l'attention sur le fait que les différents instruments juridiques internationaux mentionnés au point 1 du dispositif rendent cette proposition superflue.

M. Bruno Tuybens (sp.a+VI.Pro) s'étonne de cette distinction entre la dénonciation de la peine de mort d'une part et des atteintes aux droits sociaux d'autre part, car elle ne lui paraît pas fondée.

Le sous-amendement n° 67 de M. Bruno Tuybens est adopté à l'unanimité.

Le sous-amendement n° 68 du même auteur est rejeté par 6 voix contre 3.

Le point 3 du dispositif, ainsi amendé, est adopté par 9 voix et 1 abstention.

– Point 4 du dispositif

Le sous-amendement n° 84 de *M. Francis Van den Eynde (VB)* (DOC 52 1047/005) vise à compléter le point 4 du dispositif, de manière à y préciser la nécessité de relations avec le gouvernement tibétain en exil.

Le sous-amendement n° 69 de *M. Bruno Tuybens (sp.a+VI.Pro)* (DOC 52 1047/004) propose également de compléter le point 4, mais en soulignant l'obligation qui doit être faite au gouvernement chinois de ne plus assigner à résidence les défenseurs des droits de l'homme.

MM. Denis Ducarme (MR), Georges Dallemande (cdH) et Xavier Baeselen (MR) jugent maladroit de se focaliser sur le seul cas des assignations à résidence: les autorités chinoises utilisent encore d'autres méthodes, qui sont tout aussi inacceptables.

Sur la proposition de *sa présidente*, la commission décide de compléter le point 4 proposé par les mots «et d'insister auprès du gouvernement chinois pour qu'il respecte leurs droits».

Le sous-amendement n° 81 de M. Francis Van den Eynde (VB) est rejeté par 10 voix contre 1.

Le sous-amendement n° 69 de M. Bruno Tuybens est retiré.

Le point 4, tel que corrigé, est adopté à l'unanimité.

– Punt 5 en punt 5bis van het verzoekend gedeelte

De heer Francis Van den Eynde (VB) dient subamendement nr. 76 (DOC 52 1047/005) in, waarmee hij een boycot van de Olympische Spelen zelf voorstelt en niet alleen van de openingsceremonie. Volgens de indiener maakt de huidige situatie een normaal verloop van de spelen onmogelijk.

Met zijn subamendement nr. 60 (DOC 52 1047/004) beoogt *de heer Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen!)* het woord «kritisch» in te voegen tussen het woord «eensgezind» en het woord «standpunt», die verwijzen naar wat aan de Europees Unie is gevraagd.

De heer Georges Dallemande (cdH) merkt op dat de uitdrukking «gemeenschappelijk standpunt» verwijst naar een Europees begrip. De invoeging die de indiener van het subamendement voorstellen, lijkt hem dan ook niet aanvaardbaar.

De heer Wouter De Vriendt c.s. dient een tweede subamendement in, met name nr. 61 (DOC 52 1047/004). Het strekt ertoe een punt 5bis in te voegen, met de bedoeling een Belgische boycot van de openingsceremonie afhankelijk te maken van de al dan niet verbetering van de situatie, en de beslissing daarover te laten voorafgaan door een parlementair debat.

De heer Denis Ducarme (MR) kan zich weliswaar terugvinden in de door de indiener van subamendement nr. 61 gevolgde redenering, maar verwijst naar het betoog van de minister van Buitenlandse Zaken, waarmee hij verslag doet van zijn opdracht in China (zie CRIV/CRABV 52 COM 230): op EU-vlak bestaat niet de bereidheid dat debat aan te gaan. De spreker acht het derhalve verkieslijker de minister te vragen alsnog te proberen te verkrijgen dat op EU-niveau een debat op gang wordt gebracht. Mocht het evenwel onmogelijk blijken het over een gemeenschappelijk standpunt eens te raken, dan behoudt hij zich persoonlijk het recht voor op die aangelegenheid terug te komen voor de aanvang van de Olympische Spelen, en op dat ogenblik de Belgische regering te verzoeken in eigen naam een standpunt in te nemen.

De heren Georges Dallemande (cdH) en Xavier Baeselen (MR) onderstrepen dat het parlement dat vraagstuk opnieuw wenst te bespreken mocht het niet mogelijk zijn te komen tot een gemeenschappelijk Europees standpunt. Bijgevolg biedt subamendement nr. 61 volgens hen geen meerwaarde.

De heer Xavier Baeselen (MR) preciseert dat België bij ontstentenis van een gemeenschappelijk standpunt zeker een standpunt zal moeten innemen, maar dat het zulks te gepasteerde tijde zal moeten doen. Volgens hem is dat ogenblik nog niet aangebroken.

– Point 5 et point 5bis du dispositif

Le sous-amendement n° 76 de *M. Francis Van den Eynde (VB)* (DOC 52 1047/005) propose le boycott des Jeux Olympiques eux-mêmes et non de la seule cérémonie d'ouverture. L'auteur estime en effet que la situation actuelle n'autorise pas le déroulement normal des jeux.

Le sous-amendement n° 60 de *M. Wouter De Vriendt et consorts (Ecolo-Groen!)* (DOC 52 1047/004) vise à insérer le mot «critique» entre les mots «position» et «commune», qui ont trait à ce qui est demandé à l'Union européenne.

M. Georges Dallemande (cdH) fait observer que l'expression «position commune» renvoie à un concept européen. L'insertion proposée par les auteurs du sous-amendement ne lui paraît dès lors pas acceptable.

Un second sous-amendement (sous-amendement n° 61 – DOC 52 1047/004) est présenté par *M. Wouter De Vriendt et consorts*. Il tend à insérer un point 5bis, dont l'objet est de conditionner un boycott belge de la cérémonie d'ouverture à l'amélioration de la situation et de faire précéder cette décision d'un débat parlementaire.

M. Denis Ducarme (MR) déclare pouvoir s'inscrire dans le raisonnement des auteurs du sous-amendement n° 61, mais renvoie aux propos du ministre des Affaires étrangères, rendant compte de sa mission en Chine (voir CRIV/CRABV 52 COM 230): il n'y a pas de volonté européenne d'entamer ce débat. L'intervenant estime dès lors préférable de d'abord demander au ministre d'encore essayer d'obtenir un débat au niveau européen; toutefois, s'il devait s'avérer impossible de s'entendre sur une position commune, il se réserve pour sa part le droit de revenir sur cette question avant l'ouverture des Jeux Olympiques et de demander alors au gouvernement belge d'adopter une position en son nom propre.

MM. Georges Dallemande (cdH) et Xavier Baeselen (MR) soulignent cette volonté du Parlement de se ressaisir de la question au cas où il ne serait pas possible de dégager une position commune européenne. Dès lors, le sous-amendement n° 61 ne leur paraît pas offrir de plus-value.

M. Xavier Baeselen (MR) précise qu'en l'absence de position commune, la Belgique devra certes prendre position, mais qu'elle devra le faire au moment le plus utile. Il ne lui paraît pas que ce moment soit déjà arrivé.

Mevrouw Juliette Boulet (*Ecolo-Groen!*) daarentegen is van mening dat subamendement nr. 61 wel degelijk een meerwaarde biedt, aangezien er nu reeds in wordt gepreciseerd dat België zich het recht voorbehoudt een eenzijdig standpunt in te nemen.

Volgens de heer Francis Van den Eynde (VB) is het absurd dat subamendement nr. 61 erin voorziet de regering bij resolutie te verzoeken een parlementair debat te kunnen organiseren.

De heer Servais Verherstraeten (CD&V – N-VA) vestigt er de aandacht op dat de Nederlandse en de Franse tekst met elkaar in overeenstemming moeten worden gebracht: het Nederlandse «eensgezind» spoort niet met het Franse «commune».

De voorzitster stelt voor het woord «eensgezind» te vervangen door het woord «gemeenschappelijk».

Subamendement nr. 60 van de heer De Vriendt c.s. wordt verworpen met 7 tegen 3 stemmen.

Subamendement nr. 76 van de heer Van den Eynde wordt verworpen met 9 stemmen tegen 1.

Het aldus verbeterde punt 5 wordt aangenomen met 8 stemmen en 2 onthoudingen.

Subamendement nr. 61 van de heer De Vriendt c.s., dat ertoe strekt een punt 5bis in te voegen, wordt verworpen met 7 stemmen tegen 1 en 2 onthoudingen.

– Punt 6 van het verzoekend gedeelte

Op punt 6 over het Tibetaanse vraagstuk dient *de heer Francis Van den Eynde (VB)* subamendement nr. 77 (DOC 52 1047/005) in, dat ertoe strekt het meer in extenso te hebben over de onvrijheid waarvan heel het Chinese volk het slachtoffer is.

Dat subamendement wordt verworpen met 9 stemmen tegen 1.

Punt 6 wordt aangenomen met 9 stemmen en 1 onthouding.

– Punten 7, 8 en 9 van het verzoekend gedeelte

Met uitzondering van een door *de voorzitster* voorgestelde verbetering in de Franse tekst van punt 8 («poursuivre» vervangen door «prendre»), worden over deze punten geen opmerkingen gemaakt.

Mme Juliette Boulet (Ecolo-Groen!) estime au contraire que le sous-amendement n° 61 offre une plus-value, dès lors qu'il précise d'ores et déjà que la Belgique se réserve la possibilité d'un positionnement unilatéral.

M. Francis Van den Eynde (VB) juge absurde que, comme le propose le sous-amendement n° 61, la Chambre demande par résolution au gouvernement de pouvoir organiser un débat parlementaire.

M. Servais Verherstraeten (CD&V – N-VA) attire l'attention sur la nécessité de mettre en concordance les textes néerlandais et français: au néerlandais «eensgezind» ne correspond pas le français «commune».

La présidente propose de remplacer le mot «eensgezind» par «gemeenschappelijk».

Le sous-amendement n° 60 de M. Wouter De Vriendt et consorts est rejeté par 7 voix contre 3.

Le sous-amendement n° 76 de M. Francis Van den Eynde est rejeté par 9 voix contre 1.

Le point 5, tel que corrigé, est adopté par 8 voix et 2 abstentions.

Le sous-amendement n° 61 de M. Wouter De Vriendt et consorts , qui insère un point 5bis, est rejeté par 7 voix contre 1 et 2 abstentions.

– Point 6 du dispositif

Au point 6, qui traite de la question tibétaine, *M. Francis Van den Eynde (VB)* propose un sous-amendement n° 77 (DOC 52 1047/005), qui tend à élargir le propos à l'absence de liberté dont est victime l'ensemble du peuple chinois.

Ce sous-amendement est rejeté par 9 voix contre 1.

Le point 6 est adopté par 9 voix et 1 abstention.

– Points 7, 8 et 9 du dispositif

A l'exception d'une correction de texte proposée par *la présidente* au texte français du point 8 (remplacer «poursuivre» par «prendre»), ces points ne font l'objet d'aucune observation.

Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

– Punt 10 van het verzoekend gedeelte

Over dit punt worden geen opmerkingen gemaakt.

Het wordt aangenomen met 9 stemmen en 1 onthouding.

– Punten 11 tot 37 van het verzoekend gedeelte

De heer Wouter De Vriendt c.s. dient de subamendementen nr. 62 tot 66 (DOC 52 1047/004), die ertoe strekken het verzoekend gedeelte aan te vullen met de punten 11 tot 16.

De heer Francis Van den Eynde (VB) dient de subamendementen nr. 71 tot 103 (DOC 52 1047/005) in, die ertoe strekken het verzoekend gedeelte aan te vullen met de punten 11 tot 37.

De voorzitster merkt op dat het in subamendement nr. 66 van de heer De Vriendt c.s. geformuleerde voorstel om een commissie onder de auspiciën van de VN te gelasten een onderzoek in te stellen naar de gebeurtenissen in Tibet, reeds is opgenomen in punt 6 van het verzoekende gedeelte. Bijgevolg wordt subamendement nr. 66 ingetrokken.

De heer Francis Van den Eynde (VB) geeft ter verantwoording van de verschillende door hem ingediende subamendementen aan dat hij aldus een aantal punten naar voren wil schuiven die de indieners van amendement nr. 57 over het hoofd hebben gezien.

Hij trekt evenwel subamendement nr. 72 over de doodstraf in, omdat punt 3 van het verzoekende gedeelte reeds in die zin werd gewijzigd.

Met betrekking tot het uitnodigen van de Dalai Lama, een verzoek dat zowel in subamendement nr. 62 van de heer De Vriendt c.s. als in subamendement nr. 82 van de heer Francis Van den Eynde aan bod komt, wijst de heer Denis Ducarme (MR) erop dat de fractie waartoe hij behoort, datzelfde verzoek in een brief heeft geformuleerd.

Volgens *de heer Francis Van den Eynde (VB)* zal de Dalai Lama hoe dan ook als staatshoofd moeten worden ontvangen.

Ils sont successivement adoptés à l'unanimité.

– Point 10 du dispositif

Ce point ne fait l'objet d'aucune observation.

Il est adopté par 9 voix et 1 abstention.

– Points 11 à 37 du dispositif

Les sous-amendements n°s 62 à 66 de *M. Wouter De Vriendt et consorts* (DOC 52 1047/004) visent à ajouter des points 11 à 16 au dispositif.

Les sous-amendements n°s 71 à 103 de *M. Francis Van den Eynde (VB)* (DOC 52 1047/005) visent quant à eux à ajouter des points 11 à 37.

A la suite de la remarque de *la présidente*, qui fait observer que la proposition formulée par le sous-amendement n° 66 de M. Wouter De Vriendt et consorts de faire examiner les évènements au Tibet par une commission placée sous les auspices des Nations Unies est déjà rencontrée par le point 6 du dispositif, le sous-amendement n° 66 est retiré.

M. Francis Van den Eynde (VB) justifie ses différents sous-amendements par sa volonté de rencontrer un certain nombre de points oubliés par les auteurs de l'amendement n° 57.

Il retire toutefois le sous-amendement n° 72, qui a trait à la peine de mort, en raison de la modification en ce sens déjà apportée au point 3 du dispositif.

Sur la question d'une invitation adressée au Dalai Lama, qui fait l'objet tant du sous-amendement n°62 de *M. Wouter De Vriendt et consorts* que du sous-amendement n° 82 de *M. Francis Van den Eynde*, *M. Denis Ducarme (MR)* attire l'attention sur le fait que le groupe politique auquel il appartient a formulé la même demande par lettre.

M. Francis Van den Eynde (VB) estime qu'en tout état de cause, le Dalaï Lama devra, être reçu en tant que chef d'État.

Mevrouw Juliette Boulet (*Ecolo-Groen!*) acht het wenselijk de verwijzing naar die uitnodiging op te nemen in het ter bespreking voorliggende voorstel van resolutie, en de regering aldus uitdrukkelijk te verzoeken de Dalai Lama uit te nodigen.

Mevrouw Hilde Vautmans (*Open Vld*) daarentegen meent dat een uitnodiging niet thuis hoort in een voorstel van resolutie.

Met betrekking tot subamendement nr. 64, waarin de indieners voorstellen de atleten te steunen die zich naar aanleiding van de Olympische Spelen wensen uit te spreken over de mensenrechtensituatie in China, merkt de spreekster op dat de atleten aan de Spelen deelnemen om er sportieve prestaties te proberen neer te zetten, en niet om er toespraken te houden.

Wat subamendement nr. 65 van de heer De Vriendt c.s. betreft, waarin de regering wordt gevraagd de etnische clausules in de handel met de landen die de mensenrechten schenden, te versterken, verwijst de spreekster naar haar standpunt dat zij reeds heeft toegelicht bij de besprekking van het voorstel van resolutie betreffende de situatie in Birma (zie het verslag uitgebracht door de heer Xavier Baeselen (DOC 52 0253/004)), met name dat een dergelijke kwestie in een ruimer kader moet worden besproken.

De heer Bruno Tuybens (*sp.a+VI.Pro*) staat positief tegenover de voorstellen die in de subamendementen nrs. 62, 63 en 65 naar voren worden geschoven, maar acht het niet opportuun de atleten ertoe aan te zetten zich uit te spreken over de mensenrechtensituatie in China, zoals in subamendement nr. 64 wordt gevraagd.

*

De amendementen nrs. 62 en 63 van de heer De Vriendt c.s. worden achtereenvolgens verworpen met 7 tegen 3 stemmen.

Subamendement nr. 64 van de heer De Vriendt c.s. wordt verworpen met 7 tegen 2 stemmen en 1 onthouding.

Subamendement nr. 65 van dezelfde indieners wordt verworpen met 7 tegen 3 stemmen.

Subamendement nr. 66 wordt ingetrokken (zie supra).

Subamendement nr. 71 van de heer Van den Eynde wordt verworpen met 8 stemmen tegen 1 en 1 onthouding.

Mme Juliette Boulet (*Ecolo-Groen!*) juge souhaitable que la référence à cette invitation soit formulée dans la résolution en proposition et qu'il soit dès lors explicitement demandé au gouvernement d'inviter le Dalaï Lama.

Mme Hilde Vautmans (*Open Vld*) estime au contraire qu'une invitation n'a pas sa place dans une proposition de résolution.

Sur la proposition des auteurs du sous-amendement n° 64 de soutenir les athlètes souhaitant s'exprimer à l'occasion des Jeux Olympiques sur la situation des droits de l'homme en Chine, elle fait observer que les athlètes participeront aux Jeux Olympiques pour tenter d'y établir des performances sportives et non pour y tenir des discours.

Sur le sous-amendement n° 65 de M. Wouter De Vriendt et consorts, qui demande au gouvernement d'examiner un renforcement des clauses éthiques dans les échanges commerciaux, l'intervenante rappelle le point de vue qu'elle a déjà exprimé lors de la discussion de la proposition de résolution relative à la situation en Birmanie (voir le rapport de M. Xavier Baeselen (DOC 52 0253/004)): une telle question doit être abordée dans un débat beaucoup plus large.

M. Bruno Tuybens (*sp.a+VI.Pro*) se déclare favorable aux propositions formulées par les sous- amendements n°s 62, 63 et 65, mais juge en revanche inopportun l'incitation faite aux athlètes de s'exprimer sur la situation des droits de l'homme en Chine, comme le propose le sous-amendement n° 64.

*

Les amendements n°s 62 et 63 de M. Wouter De Vriendt et consorts sont successivement rejetés par 7 voix contre 3.

Le sous-amendement n° 64 de M. Wouter De Vriendt et consorts est rejeté par 7 voix contre 2 et 1 abstention.

Le sous-amendement n° 65 des mêmes auteurs est rejeté par 7 voix contre 3.

Le sous-amendement n° 66 est retiré (cf. supra).

Le sous-amendement n° 71 de M. Francis Van den Eynde est rejeté par 8 voix contre 1 et 1 abstention.

Subamendement nr. 72 van dezelfde indiener wordt verworpen (zie supra).

De subamendementen nrs. 78 tot 103 van dezelfde indiener worden achtereenvolgens verworpen met 9 stemmen tegen 1.

*

Ingevolge de aanneming van de consideransen en het verzoekende gedeelte, wordt voorgesteld het opschrift van de resolutie te wijzigen (subamendement nr. 105 van de heer Tuybens c.s., DOC 52 1047/005).

Dit subamendement, waarbij het opschrift van het voorstel van resolutie wordt gewijzigd als volgt: «Voorstel van resolutie betreffende de mensenrechtensituatie in China en de Tibetaanse kwestie naar aanleiding van de Olympische Spelen van 2008», wordt eenparig aangenomen.

*

Het aldus gewijzigde en verbeterde voorstel van resolutie wordt aangenomen met 9 stemmen en 1 ontlasting.

De rapporteur,

Georges DALLEMAGNE

De voorzitter,

Hilde VAUTMANS

Le sous-amendement n° 72 du même auteur est retiré (cf. supra).

Les sous-amendements n°s 78 à 103 du même auteur sont successivement rejetés par 9 voix contre 1.

*

A la suite de l'adoption des considérants et du dispositif, il est proposé de modifier l'intitulé de la résolution (sous-amendement n° 105 de M. Bruno Tuybens et consorts – DOC 52 1047/005).

Ce sous-amendement, par lequel l'intitulé de la proposition devient «proposition de résolution relative à la situation des droits de l'homme en Chine et à la question tibétaine à l'occasion des Jeux Olympiques de 2008», est adopté à l'unanimité.

*

La proposition de résolution, telle qu'amendée et corrigée, est adoptée par 9 voix et 1 abstention.

Le rapporteur,

La présidente,

Georges DALLEMAGNE

Hilde VAUTMANS